

Fulltidsdykkere - Dykkere som har vært i hundre prosent stilling over flere år

---

Data er hentet fra « Dykkerstudien 2011».

Vi sendte spørreskjema til 6138 dykkere som alle var registrert i Arbeidstilsynets register for innenskjærs yrkesdykkere. 284 ble ekskludert fra studien fordi vi fikk spørreskjemaet i retur fra Posten to ganger eller fordi adressaten ga beskjed om at de ikke hadde vært yrkesdykkere. 2848 (48,7 %) av de resterende 5854 spørreskjemaene ble besvart, 185 av kvinner.

Flere av disse har jobbet fullt som dykkere en kort tid, andre har jobbet deltid over flere år.

Noen har bare vært fritidsdykkere.

Her har vi sett på de dykkerne som har krysset av for «jobbet som dykker i 100 % stilling» for samtlige tidspunkter: « før 2005», «2005-2009», «fra 2010». Denne gruppen (fulltidsdykkere) innbefatter 70 (2,5 %) av de 2848 dykkerne som var med i « Dykkerstudien 2011».

For å ha noe å sammenligne med har vi i denne rapporten i tillegg oppgitt tall for «alle yrkesdykkere». Disse er definert som dykkere som svart ja på spørsmålet «Er/var du yrkesdykker» (2152). Resultater for «alle yrkesdykkere» er hentet fra *Teknisk rapport ‘ Dykkerstudien 2011’, nr. 6. Likheter og ulikheter mellom fritidsdykkere og yrkesdykkere.*

I denne rapporten er alle resultatene til «yrkesdykkere» skrevet i kursiv. Ingen statistiske analyser er foretatt.

Opplysninger om øvrige dykkere finnes også i rapporten <http://www.helse-bergen.no/no/OmOss/Avdelinger/hyperbar-dykkemedisin/Documents/Dykkerstudien2011.pdf> samt i de tekniske rapportene fra Dykkerstudien 2011 <http://www.helse-bergen.no/no/OmOss/Avdelinger/hyperbar-dykkemedisin/Sider/status-dykkerstudien-1juli.aspx> .

Bakgrunnsinformasjon

Alle fulltidsdykkerne var menn. Gjennomsnittsalderen var 43,2 år (SD 8,7) [45,7 SD(11,8)]. Åtti en prosent var gift eller samboende [82,5 %].

Dykkerne rapporterte høyeste fullførte utdanning (tabell 1). De fleste av fulltidsdykkerne hadde yrkesfaglig videregående skole, mens yrkesdykkere (nåværende og tidligere) hadde yrkesfaglig videregående skole, høyskole eller universitetsutdanning. For de som hadde sluttet som dykkere, kan utdanning ha blitt gjennomført etter endt dykkerkarriere.

Tabell 1. Høyeste fullførte utdanning blant dykkere som var fulltidsdykkere i alle periodene «før 2005», «2005-2009» og «fra 2010». Til sammenligning alle yrkesdykkere.

	Yrkesfag-		Allmennfag –			
	Grunnskole	videregående	videregående	Høyskole	Universitet	Totalt
Fulltidsdykkere	5 (7,4 %)	42 (61,8 %)	11 (16,2 %)	9 (13,2 %)	1 (1,5 %)	68 (100 %)
Yrkesdykkere	98 (4,7 %)	694 (33,3 %)	310 (14,9 %)	625 (30,0 %)	358 (17,2 %)	2085 (100 %)

Nåværende arbeidssituasjon

Den nåværende arbeidssituasjonen ble kartlagt ved hjelp av flere spørsmål slik at dykkere i delte stillinger kan ha besvart flere av disse (tabell 2). Av fulltidsdykkerne jobbet de fleste fortsatt som dykker.

Tabell 2. Nåværende arbeidssituasjon blant dykkere som var fulltidsdykkere i alle periodene «før 2005», «2005-2009» og «fra 2010». Til sammenligning alle yrkesdykkere.

	Fulltidsdykker	Yrkesdykker
Jobber fortsatt som dykker	67 (97,1 %)	699 (39,1 %)
Jobber i utenfor dykkefirma, men ikke som dykker	2 (4,7 %)	110 (7,2 %)
Jobber utenfor dykkerbransjen	6 (13,6 %)	1330 (74,6 %)
Sykemeldt	5 (10,9 %)	80 (5,5 %)
Uføretrygdet	0	112 (7,5 %)
Alderstrygdet	0	130 (8,6 %)
Skoleelev/student	0	88 (5,8 %)

Dykkersertifikat og dykkerutdanning

Første januar 2013 ble Arbeidstilsynets dykkersertifikat erstattet med dykkerbevis (klasse A og B). Før 1980 var begrensede krav til formell dykkerkompetanse.

I «Dykkerstudien 2011» har vi opplysninger om dykkersertifikat: Sertifikat I krevde praktisk og teoretisk kvalifikasjoner til å foreta undervannsarbeid ned til 50 meters dybde. Sertifikat II krevde de samme kvalifikasjoner som klasse I, men også praktisk og teoretisk kvalifikasjoner til å foreta metning- og klokkykking. Sertifikat III krevde de samme kvalifikasjoner som klasse I, men i tillegg praktisk og teoretisk kvalifikasjoner i undervannsarbeid. Sertifikat R var begrenset til redningsdykking til 30 meter og sertifikat S var begrenset til vitenskapelig dykking til 30 meter.

Dykkernes høyeste dykkersertifikat er vist i tabell 3. Sertifikat I var hyppigst blant fulltidsdykkerne, mens både sertifikat I og S forekom blant de som definerte seg som nåværende eller tidligere yrkesdykkere.

Tabell 3. Høyeste dykkersertifikat blant fulltidsdykkere i alle periodene «før 2005», «2005-2009» og «fra 2010». Til sammenligning alle yrkesdykkere.

	Sertifikat					Total
	II	III	I	R	S	
Fulltidsdykkere	2 (2,9 %)	13 (18,6 %)	47 (67,1 %)	4 (5,7 %)	4 (5,7 %)	70 (100 %)
Yrkesdykkere	63 (2,9 %)	295 (13,4 %)	935 (42,6 %)	198 (9,0 %)	704 (32,1 %)	2195 (100 %)

Dykkerne ble i tillegg spurt om dykkerutdanning. Flere alternativer kunne besvares:

Fritidsdykkekurs, dykkerkurs i marinen, yrkesdykkerskole, klokkekykker-utdanning og ingen formell dykkeutdanning. Vi beregnet høyeste utdanning ut fra denne gradering: Ikke oppgitt/ingen formell utdanning < fritidsdykkekurs < dykkerkurs i marinen < yrkesdykkerskole < klokkekykkerutdanning.

Fulltidsdykkerne hadde oftest yrkesdykkerskole (tabell 4), mens det blant yrkesdykkerne både ble rapporterte yrkesdykkerskole og fritidsdykkekurs som høyeste utdanning.

Tabell 4. Høyeste dykkerutdanning blant fulltidsdykkere i alle periodene «før 2005», «2005-2009» og «fra 2010». Til sammenligning alle yrkesdykkere.

	Høyeste dykkerutdanning					Total
	Ikke oppgitt	Fritidsdykkekurs	Marinen	Yrkes dykkerskole	Klokke dykkerutdanning	
Fulltidsdykker	1 (1,4 %)	3 (4,3 %)	7 (10,0 %)	47 (67,1 %)	12 (17,1 %)	70(100 %)
Yrkesdykker	57 (2,6 %)	827 (38,4 %)	255 (11,8 %)	817 (38,0 %)	196 (9,1 %)	2152 (100 %)

Type arbeid

Dykkerne ble spurt om type arbeid de har/hadde som dykker. Omfanget av slikt arbeid kunne besvares med ofte, sjelden eller aldri. Tabell 5 angir antall og prosent blant de som har svart.

Arbeid innen anlegg, inspeksjon og vedlikehold var vanligst blant fulltidsdykkerne. De fleste dykkerne oppga at «dette ofte var tungt fysisk arbeid».

Tabell 5. Arbeidsoppgaver blant fulltidsdykkere i alle periodene «før 2005», «2005-2009» og «fra 2010».

	Ofte	Sjelden	Aldri	Totalt
Anlegg	43 (68,3 %)	14 (22,2 %)	6 (9,5 %)	63 (100 %)
Inspeksjon	52 (80,0 %)	13 (20,0 %)	0 (0 %)	65 (100 %)
Vedlikehold	41 (63,1 %)	20 (30,8 %)	4 (6,2 %)	65 (100 %)
Legging kabler rør	34 (53,1 %)	23 (35,9 %)	7 (10,9 %)	64 (100 %)
Sprengningsarbeid	33 (51,6 %)	15 (23,4 %)	16 (25,0 %)	64 (100 %)
Sveising	21 (33,9 %)	28 (45,2 %)	13 (21,0 %)	62 (100 %)
Annet	26 (43,3 %)	23 (38,3 %)	11 (18,3 %)	60 (100 %)
Var dette tungt fysisk arbeid?	43 (72,7 %)	15 (22,7 %)	3 (4,5 %)	66 (100 %)

Dykkerne ble også spurt hvilken næring de jobbet innen. De fleste fulltidsdykkerne jobbet innen kai/anleggsbransjen (tabell 6), men førti prosent jobbet ofte innen fiskeoppdrett og tretti prosent innen offshore.

Tabell 6. Tilknyttet næring - fulltidsdykkere i periodene «før 2005», «2005-2009» og «fra 2010».

	Ofte	Sjelden	Aldri	Totalt
Kai/anlegg	41 (63,1 %)	17 (26,2 %)	7 (10,8 %)	65 (100 %)
Fiskeoppdrett	25 (39,1 %)	23 (35,9 %)	16 (25,0 %)	64 (100 %)
Skjellsanking	10 (15,6 %)	7 (10,9 %)	47 (73,4 %)	64 (100 %)
Offshore	19 (30,2 %)	19 (30,2 %)	25 (39,7 %)	63 (100 %)
Redningsdykker	11 (17,2 %)	19 (29,7 %)	34 (53,1 %)	64 (100 %)
Dykkefotograf	4 (6,6 %)	18 (29,5 %)	39 (63,9 %)	61 (100 %)
Dykeinstruktør	5 (7,9 %)	12 (19,0 %)	46 (73,0 %)	63 (100 %)
Marin forskning	1 (1,6 %)	9 (14,8 %)	51 (83,6 %)	61 (100 %)
Annet	11 (19,3 %)	17 (29,8 %)	29 (50,9 %)	57 (100 %)

Ansettelsesforhold

Dykkerne fikk tre spørsmål om ansettelsesforhold: «Selvstendig næringsdrivende dykker» (ja/nei), «Ansatt i dykkefirma» (ja/nei), «Annet» (ja/nei).

Selvstendig næringsdrivende dykker: 38 (61,3 %) av 62 dykkere svarte ja. Ansatt i dykkefirma: 55 (85,9 %) av 64 svarte ja. Annet: 12 (41,4 %) av de 29 som besvarte dette med ja. Blant de 70 dykkerne fikk vi 105 positive svar. Noen (minst 35) må ha hatt kombinerte stillinger.

Dykke-eksponering

Totalt antall dykk blant fulltidsdykkerne var 3380 (SD 3240) [1189 (1708)]. Totalt antall dykke-år var 16 år (8,3) [8,8 (SD 7,3)].

Dykkerne var bedt om å krysse av gjennomsnittlig antall yrkesdykk per år for de tre tidsperiodene (tabell 7).

Tabell 7. Gjennomsnittlig antall yrkesdykk per år blant fulltidsdykkere i periodene «før 2005», «2005-2009» og «fra 2010». Til sammenligning alle yrkesdykkere.

		1-50	51-100	101-150	>150	Totalt
Fulltidsdykkere	Før 2005	9 (13,2 %)	7 (10,3 %)	14 (20,6 %)	38 (55,9 %)	68 (100 %)
	2005-2009	8 (11,8 %)	7 (10,3 %)	16 (23,5 %)	37 (54,4 %)	68 (100 %)
	Fra 2010	14 (20,6 %)	13 (19,1 %)	12 (17,6 %)	29 (42,6 %)	68 (100 %)
Yrkesdykkere	Før 2005	685 (44,4 %)	325 (21,1 %)	205 (13,3 %)	327 (21,2 %)	1542 (100 %)
	2005-2009	551 (58,3 %)	174 (18,4 %)	94 (9,9 %)	126 (13,3 %)	945 (100 %)
	Fra 2010	474 (66,8 %)	107 (15,1 %)	56 (7,9 %)	73 (10,3 %)	710 (100 %)

De fleste av fulltidsdykkerne oppga mer enn hundre dykk per år. Noen hadde svart kategori 1-50. Det er tvilsomt om man kan være fulltidsdykker med under 50 dykk per år, om det da ikke gjelder lange metningsdykk eller feilaktig utfylling. Mange av yrkesdykkerne har dykket 1-50 dykk per år i gjennomsnitt.

Dykkerne ble også bedt om å krysse av for gjennomsnittlig antall yrkesdykk per dag de dykket i de tre tidsperiodene (tabell 8).

Tabell 8. Gjennomsnittlig antall dykk per dag de dykket blant fulltidsdykkere i periodene «før 2005», «2005-2009» og «fra 2010». Til sammenligning alle yrkesdykkere.

		1	2-3	>3	Totalt
Fulltidsdykkere	Før 2005	33 (50,8 %)	28 (43,1 %)	4 (6,2 %)	65 (100 %)
	2005-2009	36 (55,4 %)	25 (38,5 %)	4 (6,2 %)	65 (100 %)
	Fra 2010	38 (59,4 %)	23 (35,9 %)	3 (4,7 %)	64 (100 %)
Yrkesdykkere	Før 2005	791 (53,3 %)	618 (41,6 %)	75 (5,1 %)	1484 (100 %)
	2005-2009	542 (60,7 %)	321 (35,9 %)	30 (3,4 %)	893 (100 %)
	Fra 2010	493 (70,0 %)	194 (27,6 %)	17 (2,4 %)	704 (100 %)

Få fulltidsdykkere dykket i gjennomsnitt mer enn tre dykk per dag. Ut fra bransjespørsmål fra «Dykker 2011» kan vi se at de fire dykkerne «ofte» (3) eller «sjelden» (1) jobbet innen fiskeoppdrett.

Dykkerne var bedt om å krysse av gjennomsnittlig antall døgn i metning per år i de tre tidsperiodene (tabell 9). Få av fulltidsdykkerne hadde drevet med metningsdykking.

Tabell 9. Gjennomsnittlig antall døgn i metning per år blant fulltidsdykkere i periodene «før 2005», «2005-2009» og «fra 2010». Til sammenligning alle yrkesdykkere.

		1-20	21-60	>60	Totalt
Fulltidsdykkere	Før 2005	0 (0 %)	3 (50,0 %)	3 (50,0 %)	6 (100 %)
	2005-2009	3 (37,5 %)	0 (0 %)	5 (62,5 %)	8 (100 %)
	Fra 2010	0 (0 %)	0 (0 %)	5 (100 %)	5 (100 %)
Yrkesdykkere	Før 2005	183 (57,4 %)	86 (27,0 %)	50 (15,7 %)	319 (100 %)
	2005-2009	80 (73,4 %)	17 (15,6 %)	12 (11,0 %)	109 (100 %)
	Fra 2010	51 (81,0 %)	6 (9,5 %)	6 (9,5 %)	63 (100 %)

Vanlig dykkedybde

SCUBA-dykking: Gjennomsnittlig dykkedybde var blant fulltidsdykkerne 20 meter (SD 6,5, variasjonsbredde 9-40) [22 (SD 8,2, variasjonsbredde 1-70)].

Hjelm/slangedykking: Gjennomsnittlig dykkedybde var blant fulltidsdykkerne 19 meter (SD 6,4, variasjonsbredde 9-40) [20 (SD 10,9, 1-100)].

Fysisk belastende dykking

Dykkerne ble spurt om de hadde vært utsatt for belastende dykking (tabell 10). Dette definerte vi som minst et av følgende utsagn: varierende dybde, dypere enn 30 m, bunntid som gir mer enn 15 min dekompresjons-tid, anstrengende dykk, vært kald eller frosset under dekompresjon. Fulltidsdykkerne rapporterte oftere belastende dykk enn yrkesdykkerne. Forekomst av «ofte belastende dykk» ble sjeldnere over tid. Dette gjaldt også for yrkesdykkere.

Tabell 10. Utsatt for belastende dykk. Fulltidsdykkere i periodene «før 2005», «2005-2009» og «fra 2010». Til sammenligning alle yrkesdykkere.

		Sjelden	Av og til	Ofte	Totalt
Fulltidsdykkere	Før 2005	14 (20,3 %)	28 (40,6 %)	27 (39,1 %)	69 (100 %)
	2005-2009	14 (20,3 %)	32 (46,4 %)	23 (33,3 %)	69 (100 %)
	Fra 2010	17 (25,0 %)	33 (48,5 %)	18 (26,5 %)	68 (100 %)
Yrkesdykkere	Før 2005	864 (43,8 %)	755 (38,2 %)	355 (18,0 %)	1974 (100 %)
	2005-2009	878 (60,6 %)	465 (32,1 %)	107 (7,4 %)	1450 (100 %)
	Fra 2010	974 (73,3 %)	293 (22,0 %)	62 (4,7 %)	1329 (100 %)

Dykkerne skulle også svare på om de unnlot å ta en dykkefri dag etter 3 dager med belastende dykk (tabell 11). For alle periodene rapporterer mer enn 20 % av fulltidsdykkerne at man «ofte» har unnlatt dette. Forekomsten var lavere blant yrkesdykkerne.

Tabell 11. Utsatt for belastende dykk. Ikke dykkefri dag etter 3 dager med belastende dykk. Fulltidsdykkere i periodene «før 2005», «2005-2009» og «fra 2010». Til sammenligning alle yrkesdykkere.

		Sjelden	Av og til	Ofte	Totalt
Fulltidsdykkere	Før 2005	28 (41,8 %)	23 (34,3 %)	16 (23,9 %)	67 (100 %)
	2005-2009	34 (50,7 %)	17 (25,4 %)	16 (23,9 %)	69 (100 %)
	Fra 2010	39 (58,2 %)	13 (19,4 %)	15 (22,4 %)	67 (100 %)
Yrkesdykkere	Før 2005	1201 (67,2 %)	333 (18,6 %)	254 (14,2 %)	1788 (100 %)
	2005-2009	1035 (79,1 %)	142 (10,9 %)	131 (10,0 %)	1308 (100 %)
	Fra 2010	1016 (84,6 %)	84 (7,0 %)	101 (8,4 %)	1201 (100 %)

Dykkerne skulle også svare på om de gjennomførte flere dykk om det første dykket var belastende (tabell 12). For alle periodene rapporterte 15-20 % av fulltidsdykkerne at de «ofte» fortsatte å dykke om det første dykket var belastende, men forekomsten av «ofte» og «av og til» noe redusert over tid. Forekomst av «ofte» gjentatte dykk om første dykk var belastende var lavere hos yrkesdykkere.

Tabell 12. Utsatt for belastende dykk. Gjentatte dykk hvis første dykk var belastende – forekomst hos fulltidsdykkere i periodene «før 2005», «2005-2009» og «fra 2010». Til sammenligning alle yrkesdykkere.

		Sjelden	Av og til	Ofte	Totalt
Fulltidsdykkere	Før 2005	29 (43,3 %)	24 (35,8 %)	14 (20,9 %)	67 (100 %)
	2005-2009	34 (51,5 %)	21 (31,8 %)	11 (16,7 %)	66 (100 %)
	Fra 2010	38 (57,6 %)	18 (27,3 %)	10 (15,2 %)	66 (100 %)
Yrkesdykkere	Før 2005	1016 (84,6 %)	84 (7,0 %)	101 (8,4 %)	1201 (100 %)
	2005-2009	1131 (63,2 %)	508 (28,4 %)	151 (8,4 %)	1790 (100 %)
	Fra 2010	1042 (79,4 %)	221 (16,8 %)	49 (3,7 %)	1312 (100 %)

Hendelser og uønskete episoder under dykking.

Åtte (11,4 %) fulltidsdykkere rapporterte at de har vært bevisstløse under dykk [142 (6,6 %)]. Femten (21,7 %) fulltidsdykkere hadde hatt trykkfallsyke [425 (19,7 %)].

Farlige eller skremmende hendelser ble definert som: Kutt i pustegass, truffet/nesten truffet av fallende gjenstand, avdrift, sittende/hengende fast/annet. Femtiåtte (82,9 %) fulltidsdykkere rapporterte at de har hatt «minst en skremmende hendelse under dykking» [1639 (74,7 %)].

Psykisk belastende hendelse ble definert som: Søkt etter druknete personer, søk etter barn, tap av kollega eller venn, opplevd nestenulykke hos kollega. Seksti to 62 (88,6 %) fulltidsdykkere rapporterte «minst en psykisk belastende hendelse i forbindelse med dykking» [1570 (71,6 %)]. Ut fra spørsmålstillingen for «minst en psykisk belastende hendelse i forbindelse med

dykking» vil redningsdykkere måtte svare ja på dette spørsmålet. Av fulltidsdykkerne jobbet 11 ofte og 19 sjelden som redningsdykker.

Livskvalitet og tretthet

Flere typer skjema er konstruert for å vurdere livskvalitet og tretthet hos folk. De fleste slike skjemaer er utarbeidet i utlandet, men oversatt til norsk og senere validert. For noen slike finnes det også referansemateriell fra den norske normalbefolkning, ut fra kjønn og alder.

Vi valgte spørreskjemaet SF12 for å evaluere dagens livskvalitet. En høy skår gir best livskvalitet. Gjennomsnittsskåren har vi oppgitt for fulltidsdykkerne sammen med norm i parentes, som er verdier for den norske befolkningen på samme alder. Gjennomsnittsskår for yrkesdykkere i hakeparentes i kursiv.

Delmålene med gjennomsnittsskår/normverdier var for fulltidsdykkerne: fysisk funksjon (PF) 96 (91) [94], mental helse (MH) 78 (80) [77], emosjonell rolle (RE) 88 (87) [85], fysisk rolle (RP) 86 (84) [81], kroppssmerte (BP) 87 (78) [85], generell helse (GH) 69 (78) [67], vitalitet (VT) 57 (64) [55] og sosial funksjon (SF) 71 (88) [70]. Delskåren fysisk funksjon og kroppssmerte var signifikant bedre enn norm hos fulltidsdykkerne, mens sosial funksjon, vitalitet og generell helse var signifikant dårligere enn norm.

Dykkerne svarte på spørsmålet: «Hva tenker du om livet ditt generelt?». Førtifire (63,8 %) svarte «Godt» [1458 (67,5 %)], 23 (33,3 %) svarte «Som for andre» [575 (26,6 %)], 2 (2,9 %) svarte «Ikke godt» [106 (4,9 %)] og ingen svarte «Dårlig» [21 1,0 %]. Her var det små forskjeller mellom gruppene.

Dykkerne besvarte også spørsmålet: «Hva tenker du om livet ditt nå, sammenlignet med for fem år siden?» Tjueåtte (41,2 %) svarte «Bedre» [815 (37,8 %)], 36 (52,9 %) svarte «Samme» [1087 (50,5 %)], 4 (5,9 %) svarte «Verre» [224 (10,4 %)] og ingen svarte «Mye verre» [28 (1,3 %)]. Ut fra spørsmålene over svarte 94,1 % av fulltidsdykkerne «det samme eller bedre» [88,3 %].

Tretthetsproblemer ble målt fra spørsmål fra et Fatigue-spørreskjemaet. Dette ble skårer spørsmålene fra 1 (dårligst) til 7 (best). Hos fulltidsdykkerne var gjennomsnittskåren 3,1 (SD 1,2) [3,2].

Symptomer

Ulike symptomer ble besvart med flere spørsmål. Forekomst av symptomer der minst ett spørsmål fra hver symptom-bolk ble besvart med ja er vist i tabell 13. Her var det små forskjeller mellom fulltidsdykkerne og yrkesdykkerne.

Tabell 13. Rapporterte symptomer blant fulltidsdykkere i periodene «før 2005», «2005-2009» og «fra 2010». Til sammenligning alle yrkesdykkere.

Minst ett symptom fra	Prosent rapportert	
	Fulltidsdykkere	Yrkesdykkere
Lunge	31,4	34,2
Hånd /arm	54,3	48,4
Muskel	52,9	51,8
ØreNeseHals	60,0	52,7
Mage	40,0	40,2
Mental	51,4	45,1

Dykkingens effekt på helse

Dykkerne ble spurt om de trodde dykkingen hadde påvirket helsen, og i så fall hvordan.

Nitten (27,5 %) fulltidsdykkere mente dykking hadde hatt negativ effekt på helsen [449 (21,3

%)], nitten (27,5 %) en positiv effekt [636 (30,2 %)] og 31 (45,0 %) ingen effekt [1023 (48,5 %)].

Sammendrag

Gjennomsnittsalderen for fulltidsdykkerne var ca. 43 år. De fleste hadde yrkesfaglig skole som høyeste allmenn utdanning, og vanligvis dykkekompetanse yrkes-dykkerskole og sertifikat klasse I.

Nitti syv prosent av dykkerne jobbet fortsatt som dykker. De fleste jobbet med inspeksjon, vedlikehold og anlegg, og de fleste jobbet innen kai-og-anleggsbransjen. For femti prosent av fulltidsdykkerne var dykkereksponeeringen i gjennomsnitt mer enn 150 dykk per år og de fleste dykket 1-3 dykk per dag da de dykket. Få av fulltidsdykkerne hadde drevet med metningsdykking.

Belastende dykk forekom ofte; fra 40 -27 prosent, men med en nedadgående trend over tid. Tjue prosent oppga at de ofte unnlot å ta en dykkefri dag etter tre dager med belastende dykk. Gjentatte dykk etter et foregående anstrengende forekom relativt ofte (fra 21-15 prosent), men med en nedadgående trend.

Mange (83 %) hadde hatt skremmende hendelser under dykk. Ut fra spørsmålsstillingen vil alle redningsdykkere svare «ja» hadde opplevet psykisk belastende hendelse i forbindelse med dykking. Blant fulltidsdykkerne hadde 47 % drevet med redningsdykking, vel 87 % rapporterte psykisk belastende hendelser.

Livskvaliteten var dårligere enn et normalmateriale når det gjaldt sosial funksjon, vitalitet og generell helse, men bedre for fysisk funksjon og kroppssmerte. Livskvaliteten var sammenlignbar med øvrige dykkere.

Nitti syv prosent svarte «godt eller som for andre» på spørsmålet «Hva tenker du om livet generelt». Nitti fire prosent av fulltidsdykkerne svarte «bedre eller samme» på spørsmålet «Hva tenker du om livet ditt nå, sammenlignet med for fem år siden ».

Vel 27 % mente dykking hadde hatt en negativ effekt på helsen, mens 21,0 % av «alle yrkesdykkere» rapporterte dette.

Fulltidsdykkerne rapporterte noe mer symptomer enn yrkesdykkerne.

Konklusjon

I denne rapporten håpet vi å finne ut hvilke dykkere som fortsetter som 100 % dykker i flere år. Har disse dykkerne mindre skade, dykker de mindre?

En seleksjon kan gjøre at noen dykkere blir værende i yrket, men ut fra våre spørsmål fra «Dykker 2011» finner vi ingen store forskjeller mellom fulltidsdykkerne og «alle yrkesdykkere».

I denne rapporten har vi kun foretatt sammenstilling av resultater fra de to gruppene.